

vierde zondag van Pasen B
22 april 2018

Misschien is het u deze dagen ook opgevallen. Mij in ieder geval wel. Ze zijn er weer, de vele schapen en lammeren in de weilanden, hier rondom de abdij en overal elders. Teken van het nieuwe seizoen. Teken ook van nieuw leven: leven dat doorgaat ongeacht wat er in de wereld omgaat. En de liturgie van deze paastijd, tijd waarin dat nieuwe leven wel heel bijzonder reliëf krijgt door de viering van Jezus' verrijzenis uit de dood, lijkt bij dit thema te willen aanhaken.

Ik ben de goede herder. Zo spreekt Jezus over zichzelf in het evangelie van deze zondag. Dat is niet alleen een mooi beeld dat past in de tijd van het jaar. Als we in het Johannesevangelie Jezus horen zeggen: 'Ik ben', dan klinkt daarin voor de goede verstaander altijd iets mee van de naam van God zelf.

In het boek Exodus maakt God aan Mozes op diens vragen zijn naam bekend. Mozes wordt door God geroepen en gezonden om als een herder zijn volk uit te leiden en voor te gaan. Maar daar heeft Mozes wel wat bedenkingen bij. 'U kunt me nu wel zenden, maar wat moet ik zeggen als ze vragen naar uw naam?' En dan openbaart God zijn naam. Die is eigenlijk niet goed te vertalen, alleen God zelf kan hem ten volle begrijpen. Maar meestal horen we twee gangbare vertalingen: 'Ik ben' of 'Ik zal er zijn'.

Op zeven plaatsen in het Johannesevangelie nu gebruikt Jezus die woorden 'Ik ben' om iets over zichzelf uit te drukken. Het zijn sleutelwoorden om Jezus te zien, om naar Hem op te zien, om Hem in ons toe te laten zodat Hij naar ons kan zien:

Ik ben het brood des levens (Joh. 6, 35 en 48).

Ik ben het licht der wereld (Joh. 8, 12).

Ik ben de deur (Joh. 10, 9).

Ik ben de goede herder (Joh. 10, 11 en 14).

Ik ben de verrijzenis en het leven (Joh. 11, 25).

Ik ben de weg, de waarheid en het leven (Joh. 14, 6).

Ik ben de ware wijnstok (Joh. 15, 1).

Zeven woorden die ons Jezus naderbij brengen met de ogen van het hart. En precies in het midden van deze reeks staat het sleutelwoord dat vandaag klinkt en aan ons meegegeven wordt: Ik ben de goede herder. Zo heeft Jezus ons laten zien wie Hij is. Zo heeft Hij ons laten zien wie God is, en wat zijn Naam onder ons uitwerkt. Hij vereenzelvigd zich met die Naam. Hij is zelf Naam geworden, verheven boven alle namen. Geen andere naam onder de hemel is aan de mensen gegeven, dan de naam van Jezus Christus, waarin redding te vinden is. Zo lezen we in de Handelingen van de Apostelen.

Ik ben de goede herder. En dat beeld van die herder, die hart heeft voor zijn schapen, zet Jezus af tegen het beeld van huurling, die geen herder is en ook geen eigenaar. De huurling past op de schapen zolang het hem uitkomt en zolang het hem goed gaat. Maar als er moeilijkheden komen, als het te veel en te zwaar wordt, als er gevaar dreigt van rovers of wilde dieren, dan kiest de huurling zonder aarzeling voor zijn eigen leven, en zal hij trachten zijn vege lijf te redden.

De goede herder maakt het verschil. Hij kent wie hem zijn toevertrouwd. En zij kennen hem. ‘Kennen’ mogen we hier verstaan als kennen met het hart, liefhebben, ten diepste beminnen. Dat is dus wel wat meer dan ‘kennen van horen zeggen’ of kennen met het verstand alleen. De liefde die de goede herder zijn schapen bewijst, is dezelfde liefde als die tussen de Vader en de Zoon. Een liefde die niets te verbergen heeft, niets hoeft te verhullen. Een liefde zonder dubbele agenda, zonder voorbehoud, zonder bedenkingen, zonder dralen. De liefde van God zelf, lichtend als vuur, zuiver als kristal. Hoe groot is de liefde van de Vader voor ons. Nu reeds worden we kinderen van God genoemd, en we zijn het ook, precies door de liefde waarin we worden opgenomen.

Er is veel in ons wat om die liefde schreeuwt. Er is ook veel in ons wat Gods liefde niet, of nóg niet, kan verdragen. Misschien moet het meeste van dat alles wachten tot we oog in oog staan met Hem, die zelf licht en liefde en leven is, vooraleer onze kwetsuren en wonden worden geheeld, het onverzoende in ons hart wordt vergeven, het onteerde in onze beschadigde zelf wordt geheiligd, het verlorene in onze duistere verdeelde ziel wordt teruggevonden. Hij die Naam is in al onze dagen en nachten geeft ons zijn leven, zijn eigen leven: liefde die trouw blijft tot het uiterste toe.

Daarmee is echter nog maar de helft gezegd. Als God aan Mozes zijn naam bekend maakt, zegt Hij er nog iets bij. ‘Ik ben’, zegt Hij, maar Hij voegt er in één adem aan toe: ‘En ik stuur jón!’ Zo nu wil ook Jezus zijn liefde medelen. Hij laat zien wie Hij is, hoe Hij één is met de Vader – zonder die intimiteit met de Vader te beschouwen is het niet mogelijk te zien wie Jezus is. ‘Ik ben’, zegt Jezus, ‘Ik ben de goede herder’. Maar Hij is bezig zijn leerlingen te onderrichten, opdat zij zouden doen zoals Hij gedaan heeft. ‘Ik ben’, maar ook: ‘Ik stuur jullie evenzo’.

Ben ik mijn broeders hoeder? antwoordt Kaïn aan God, wanneer deze hem vraagt waar Abel, zijn broer, is. ‘Ik weet het niet’. Misschien is dat het ergste wat je over je broeder, je zuster, kan zeggen. ‘Ik weet het niet. Ik ken die mens niet’.

‘Ik ken de mijnen, en de mijnen kennen mij’, houdt Jezus ons voor. De goede herder heeft hart voor allen. Hij draagt hen op de schouders, sterker nog: hij ruikt naar zijn schapen. Sterker nog: hij stinkt naar hen. Een herder is er niet alleen voor de mooiigheid, zolang als het hem uitkomt. Hij is besmeurd, bespat, doordrongen van hun lucht – hij riekt naar hen. Hij is zelf één met hen.

En wij? Het is vandaag roepingenzondag. En we weten: roeping is niet alleen iets voor mensen van de kerk, voor priesters en religieuzen. Er is niemand die geen roeping heeft. Het begint bij het beminnen en behoeden van al wie ons gegeven zijn. Als leerlingen van de goede herder zijn wij geroepen en gezonden naar de velen in onze omgeving die gewond zijn, verdwaald, die verloren lopen, eenzaam, wanhopig, ontroostbaar. We zijn geroepen naar hen te ruiken, te stinken. Niet om over hen te heersen, maar te herderen - ze knagen aan ons geweten, dag aan dag. En ja, ook zij zijn kinderen van dezelfde Vader. Ook zij zijn door Hem gezien en gekend. Als koningskinderen. Hen liefhebben is de liefde van Vader en Zoon doorgeven in deze wereld. Dat is worden wie we zelf ten diepste mogen zijn, zodat ook wij kunnen zeggen: dit ben ik – Ik ben uit Hem.

Die roeping hebben we allemaal.